

ชื่อโครงการ	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่		
ชื่อคณะวิจัย	นางสิริวัฒนา	ใจมา	หัวหน้าโครงการวิจัย
	นางสาวบุษบา	สิทธิการ	หัวหน้าโครงการวิจัย
	นายวุฒิชัย	ไชยกาญจน์	ผู้ร่วมโครงการ
	นายชิตติพัทธ์	โพธิ์รักษา	ผู้ร่วมโครงการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการพัฒนาควบคู่การวิจัยโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก ในการดำเนินการผ่านเทคนิควิธีการต่างๆ คือ การประเมินชาวบ้านแบบมีส่วนร่วม(Participatory Rural Appraisal), การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion), การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop), การอบรม(Training) , การทัศนศึกษาดูงาน(Educational Tour) , การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Dialogue), การฝึกปฏิบัติและการประเมิน ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้จากการทดลองปฏิบัติ (Interactive Learning through Action) เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาวิธีการจัดการที่คาดว่าจะนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อศึกษา 1) สภาพการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ในประเด็นสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งรูปแบบการจัด กิจกรรมและบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ศักยภาพและองค์ความรู้ภายในชุมชนบ้านแม่กลาง -หลวงด้านต่างๆ ที่นำมาใช้รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนการพัฒนาทั้งในรูปของผู้ประกอบการที่ได้รับผลประโยชน์ และผู้ถูกท่องเที่ยวที่เป็นผู้เสียประโยชน์ ซึ่งสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาจากการจัดการ เนื่องจากการขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง ตลอดจนการขาดทักษะในการจัดการและการมีทัศนคติในเชิงลบต่อการท่องเที่ยวที่ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการ สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้น พบทั้งในเชิงลบ ได้แก่ การสะสมของขยะมูลฝอยที่ขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อดั้งเดิมของชุมชน และผลกระทบเชิงบวกที่มักเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะมีความชัดเจนเฉพาะในกลุ่มชาวบ้านที่มีส่วนร่วมจัด การท่องเที่ยวก็ตาม

ส่วนผลของการดำเนินโครงการสามารถสรุปการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนได้ว่าต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่ระบบนิเวศและความสัมพันธ์ทางสังคมใน ชุมชน ทั้งการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพ ซึ่งควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ร่วมมือกันจัดการในทุกขั้นตอน โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนั้นแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ทั้งศักยภาพทางพื้นที่และศักยภาพทางสังคมของชุมชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอก โดยปัจจัยที่ผลักดันให้ชาวบ้านแต่ละบุคคลตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูก

ต้องในเชิงนิเวศ และมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งการคาดหวัง ผลตอบแทน ที่ทำให้เกิดการยอมรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง และเข้ามามี บทบาทด้านจัดการ

โดยกระบวนการเรียนรู้ทางการท่องเที่ยวมีขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและกำหนดแผนงานแนวทางการพัฒนา 3) ขั้นตอนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชุมชน 4) ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา 5) ขั้นตอนการติดตามประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน 6) ขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา ที่แต่ละขั้นตอนมีลักษณะเป็นวงจรการพัฒนาเพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์การท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอน

Project name : Eco-Tourism Management at Bann Mae Klang Laung, Doi Inthanon, Chiang Mai

Project Team:

Mrs Siriwattana	Jaima	Project leader
Miss Bussaba	Sitikarn	Co- Project leader
Mr Vuttichai	Chaiyakarn	Research
Mr Chitipat	phoruksa	Research

Abstract

This research aims to involve the local community of Ban Mae Klang Luang in the development of ecotourism by using the participatory process. The methodologies employed include Participatory Rural Appraisal techniques, Focus Group Discussions, Workshops, Training programmes, Educational Tours, Informal Dialogue, and Interactive Learning through Action.

Objectives:

- 1) To investigate the current situation of ecotourism at Ban Mae Klang Luang destination by, focusing on aspects of the environment, society, culture, economy influenced by tourism development, tourist activities and their management and involvement of the locals in the developmental process;**
- 2) To examine characteristics of the destination and identify potential factors in tourism development as well as employing local knowledge (local wisdom) which potentially supports tourism management and its activities; and**
- 3) To identify an appropriate form of sustainable tourism for a particular location of Ban Mae Klang Luang.**

The Findings

In the last situation , the development of ecotourism contributes to the locals' income generation and distribution, whereas the locals themselves became part of the tourist attraction. The resulting consequence would be the changing face of society and culture of the local residents. Additionally, tourism results in a negative impact on the natural environment of the area, the most obvious problem being the potential litter increase due to lack of proper waste management in the area.

After action research, in terms of tourism management, the research indicates the locals face problems of management due to lack of knowledge, misconception of ecotourism including its cost-benefits, management skills and negative attitude towards the development. These factors influence all levels of local participation in tourism management. However, it is suggested that the economic benefit and conservation of natural environment to the society and culture of the local community would increase the level of participation in the development process.